

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LWA.410.001.04.2023

Pani
dr hab. Małgorzata Manowska
Pierwszy Prezes
Sądu Najwyższego
Plac Krasińskich 2/4/6
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 04 Sąd Najwyższy

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrów 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 97
nik@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy w Warszawie, pl. Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. Małgorzata Manowska, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ¹ , od 26 maja 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Monika Białogrodzka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/182/2022 z 30 grudnia 2022 r.2. Jerzy Kęcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/12/2022 z 11 stycznia 2023 r.3. Magdalena Żywicka, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LWA/1/2023 z 2 stycznia 2023 r. <p>(akta kontroli tom I str. 1-6)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2022 r. w części 04 Sąd Najwyższy, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta.</p> <p>Sąd Najwyższy³ działa na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym⁴. Projekt dochodów i wydatków Sądu Najwyższego, w brzmieniu uchwalonym przez Kolegium Sądu Najwyższego, minister właściwy do spraw finansów publicznych włącza do projektu budżetu państwa. W zakresie wykonywania budżetu SN Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.</p>
Zakres kontroli	<p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowana przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵.

¹ Dalej także: Pierwszy Prezes SN.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Dalej także: Sąd Najwyższy, Sąd lub SN.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, ze zm., dalej: ustawa o Sądzie Najwyższym.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy porównawczej wykonania planu dochodów;
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 04 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad;
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- analizy wybranej próby wydatków oraz trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym jednego w trybie przetargu nieograniczonego;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczącej sporządzania sprawozdań;
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa w części 04.

Kontrolą objęto wykonanie budżetu w części 04 Sąd Najwyższy w rozdziałach: 75102 Naczelne organy sądownictwa; 75312 Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, które dotyczyły działalności czterech izb Sądu oraz w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (w okresie od 1 stycznia do 15 lipca 2022 r)⁶. Do 15 lipca 2022 r. Prezes Sądu Najwyższego, kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, posiadał uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego związanego z funkcjonowaniem Izby Dyscyplinarnej oraz był odpowiedzialny za wykonanie budżetu Sądu Najwyższego w zakresie związanym z funkcjonowaniem tej Izby. Wydatki Izby Dyscyplinarnej zbadano w ramach próby wydatków części 04 Sąd Najwyższy. Dysponentem części budżetowej 04 Sąd Najwyższy jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 04 Sąd Najwyższy.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w obszarach wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki w części 04 zostały zrealizowane w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym Sądu Najwyższego, w tym Izby Dyscyplinarnej SN.

Ocena została sformułowana na podstawie analizy 6,0% wydatków Sądu Najwyższego. Stwierdzono, że zostały one wykonane w sposób celowy i gospodarny. Objęte badaniem

⁶ Art. 3 pkt 5 ustawy o Sądzie Najwyższym został uchylony przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1259), dalej: ustawa z 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym.

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W 2022 r. dochody budżetowe w części 04 zostały zrealizowane w kwocie 938,9 tys. zł. Wykonane wydatki budżetowe wyniosły 160 943,2 tys. zł i stanowiły 0,03% wydatków budżetu państwa. Sąd Najwyższy nie realizował projektów finansowanych z udziałem budżetu środków europejskich, a także nie finansował wydatków innych jednostek

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych za 2022 r. oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych przez dysponenta części 04 Sąd Najwyższy. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

Pozytywną ocenę uzasadnia także wywiązywanie się Pierwszego Prezesa SN z, określonego w art. 175 ustawy o finansach publicznych, obowiązku sprawowania nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu w części 04 Sąd Najwyższy oraz stosowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych, co zapewniło racjonalne wydatkowanie środków oraz prawidłowe i rzetelne sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r., kontrola dochodów budżetowych w części 04 Sąd Najwyższy została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W 2022 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 938,9 tys. zł, co stanowiło 69,2% wykonania dochodów w 2021 r. (1357,2 tys. zł). Głównym źródłem dochodów w 2022 r. były wpływy: ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych w kwocie 239,4 tys. zł, tj. 25,5% dochodów ogółem, z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów w kwocie 204,7 tys. zł (21,8%) oraz z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, w szczególności związane z podnajmem pracownikom i sędziom SN miejsc postojowych na parkingu podziemnym i wynajmem pomieszczeń na świadczenie usług gastronomicznych w Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości⁹ w kwocie 189,7 tys. zł (20,2%). W ogólnej kwocie dochodów w części 04, dochody z działalności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wyniosły 14,4 tys. zł¹⁰.

Dochody zrealizowane w 2022 r. w części były wyższe o 684,9 tys. zł, tj. o 269,6% od dochodów planowanych (254,0 tys. zł) oraz niższe o 418,3 tys. zł (tj. o 30,8%) od wykonanych w 2021 r. (1357,2 tys. zł). Na niższą realizację dochodów w 2022 r. w stosunku do dochodów w 2021 r. wpłynęły przede wszystkim zmniejszone

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: KUWS.

¹⁰ W tym: wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa 5,9 tys. zł, z rozliczeń z lat ubiegłych 3,6 tys. zł, wpływy z różnych dochodów 2,8 tys. zł oraz wpływy z opłat kosztów sądowych 0,8 tys. zł.

o 675,8 tys. zł (tj. o 73,8%) wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych¹¹. Natomiast wyższe dochody w stosunku do roku poprzedniego uzyskano głównie z tytułu naliczonych kar i odszkodowań, wynikających z likwidacji szkód komunikacyjnych samochodów służbowych (112,6 tys. zł) oraz kary umownej z tytułu nienależytego wykonania zawartej umowy na świadczenie usługi ochrony fizycznej i obsługi systemów ochrony technicznej w KUWS (80,9 tys. zł)¹².

(akta kontroli tom I str. 112, 118-129, 397, 410-411)

Na koniec 2022 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych były niższe o 692,7 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2021 r. i wyniosły 147,9 tys. zł, z czego kwota zaległości netto wyniosła 22,8 tys. zł¹³. Dotyczyły one głównie nieuiszczonych opłat za bezumowne korzystanie z dwóch lokali mieszkalnych przez sędziów w stanie spoczynku w łącznej kwocie 102,8 tys. zł¹⁴, kary umownej w kwocie 15,7 tys. zł zasądzonej prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym i odszkodowania w kwocie 12,6 tys. zł z tytułu bezumownego korzystania z dwóch lokali mieszkalnych przez sędziów w stanie spoczynku.

W Izbie Dyscyplinarnej nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

(akta kontroli tom I str. 119, 126-127, 379-380, 396)

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r.¹⁵, w części 04 Sąd Najwyższy, zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 197 375,0 tys. zł¹⁶. Plan w części 04 został zmniejszony o kwotę 32 019,0 tys. zł i wyniósł 165 356,0 tys. zł.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, wprowadziła siedem blokad planowanych wydatków budżetowych w łącznej kwocie 34 847,0 tys. zł¹⁷. Zgodnie z art. 177 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, dysponent części niezwłocznie poinformował Ministra Finansów o blokowaniu planowanych wydatków.

¹¹ W 2021 r. przedterminowo dokonano spłaty czterech pożyczek oraz w jednym przypadku spłaty częściowej, a w 2022 r. przedterminowa spłata dotyczyła jednej pożyczki.

¹² Kwota 89,9 tys. zł wynika z ugody zawartej przed mediatorem wyznaczonym w sprawie sygn. akt XX GC 709/21 na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 marca 2022 r. pomiędzy Skarbem Państwa - Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego w Warszawie a Agencją Ochrony Kowalczyk sp. z o.o.

¹³ W tym z tytułu odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy kara umowna wraz z odsetkami, kosztami zastępstwa procesowego i kosztami nadania klauzuli wykonalności w łącznej wysokości 19,3 tys. zł. Wg stanu na 30 marca 2023 r. należność została w całości uregulowana.

¹⁴ Według stanu na 30 marca 2023 r. sprawy o eksmisję i zapłatę za bezumowne korzystanie z lokali mieszkalnych były w toku. Sprawa o sygn. akt I C 4297/21 prowadzona jest przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli o sygn. akt II C 915/21 przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie. W jednej sprawie prowadzone są mediacje a w drugiej sprawa Sąd nie wyznaczył terminu rozprawy. SN regularnie każdego miesiąca wzywa sędziów w stanie spoczynku do zapłaty należności za bezumowne korzystanie z przedmiotowych lokali.

¹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 270.

¹⁶ Z tego w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa 140 833,0 tys. zł, w rozdziale 75312 Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne 36 917,0 tys. zł, a w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego 19 625,0 tys. zł.

¹⁷ Zarządzenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego: nr 139/2022 z dnia 18 października 2022 r. – blokada wydatków 10 000,0 tys. zł w rozdziale 75102 oraz 3000,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 162/2022 z dnia 25 listopada 2022 r. – blokada wydatków 11 660,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 169/2022 z dnia 2 grudnia 2022 r. – blokada wydatków 3965,0 tys. zł w rozdziale 75102 oraz 1000,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 185/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. – blokada wydatków 2274,0 tys. zł w rozdziale 75102 oraz 120,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 189/2022 z 22 grudnia 2022 r. – blokada wydatków 1089,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 192/2022 z dnia 28 grudnia 2022 r. – blokada wydatków 939,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 198/2022 z dnia 30 grudnia 2022 r. – blokada wydatków 800,0 tys. zł w rozdziale 75102.

Zmniejszenie planu wydatków wynikało głównie z niewykorzystania środków na wynagrodzenia osobowe sędziów (13 430,0 tys. zł), niższych niż planowano wydatków majątkowych (o 8075,0 tys. zł), niższych wydatków na uposażenia sędziów w stanie spoczynku (4120,0 tys. zł) oraz znikomego zainteresowania sędziów pożyczkami na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (2765,0 tys. zł).

W 2022 r. dysponent części 04 nie wnioskował o przyznanie środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych budżetu państwa.

(akta kontroli tom I str. 113-115, 137-141, 148-149, 158-171, 222, 448-450)

Analiza pięciu decyzji¹⁸ Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o blokowaniu planowanych na rok 2022 wydatków budżetowych w łącznej kwocie 10 187,0 tys. zł (29,2% kwoty blokad) wykazała, że zablokowanie środków finansowych wynikało m.in. z niepełnej obsady stanowisk sędziowskich; niższej kwoty uposażeń wypłaconych sędziom w stanie spoczynku; niskiego zainteresowania sędziów pożyczkami na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych; mniejszych niż planowano wydatków na czynsze za lokale służbowe, na wyposażenie pokoi biurowych i hotelowych, za dostęp do sieci Internet; uzyskania korzystniejszych ofert cenowych w postępowaniach przetargowych. Decyzje o blokowaniu wydatków podjęto w wyniku prowadzenia bieżących analiz wykonania planu finansowego w Sądzie Najwyższym. Decyzje objęte badaniem niezwłocznie, tj. w dniu ich podjęcia, zostały wpisane do systemu TREZOR.

(akta kontroli tom I str. 174-187)

Zrealizowane w 2022 r. wydatki w kwocie 160 943,2 tys. zł stanowiły 97,3% planu po zmianach (165 356,0 tys. zł) i były o 8626,5 tys. zł (tj. o 5,1%) niższe od zrealizowanych w 2021 r. (169 569,7 tys. zł)¹⁹.

Wydatki Izby Dyscyplinarnej wyniosły 7464,6 tys. zł i stanowiły 4,6% wydatków zrealizowanych na koniec roku w części 04 oraz 56,0% wydatków Izby w 2021 r. (13 340,2 tys. zł). Niższe wykonanie wydatków w 2022 r. wynikało z likwidacji z dniem 15 lipca 2022 r. Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i Kancelarii Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej. Niezrealizowane wydatki w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (12 160,4 tys. zł) zostały przeniesione do rozdziału 75102 Naczelne organy sądownictwa, z zachowaniem tożsamości poszczególnych paragrafów²⁰.

(akta kontroli tom I str. 141, 148-149, 230-232)

Minister Finansów poinformował Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o wprowadzeniu zmiany w budżecie państwa na rok 2022 polegającej na przeniesieniu kwoty 32 019,0 tys. zł zablokowanych wydatków części 04 na rezerwę celową pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”²¹.

(akta kontroli tom I str. 156-157)

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych w 2022 r. największe zmiany dotyczyły wydatków majątkowych, które w 2021 r. stanowiły 15,7% wszystkich wydatków

¹⁸ Decyzje w sprawie blokowania planowanych na 2022 r. wydatków budżetowych z dnia: 2 grudnia 2022 r. (4965,0 tys. zł); 20 grudnia 2022 r. (2394,0 tys. zł); 22 grudnia 2022 r. (1089,0 tys. zł); 28 grudnia 2022 r. (939,0 tys. zł); 30 grudnia 2022 r. (800,0 tys. zł).

¹⁹ Wydatki ogółem w 2021 r., bez wydatków niewygasających (25 000,0 tys. zł) wyniosły 144 569,7 tys. zł.

²⁰ Zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nr 99/2022 z dnia 15 lipca 2022 r.

²¹ Na podstawie polecenia Prezesa Rady Ministrów (pismo: BBF1.WOF.334.11.2022) z 19 grudnia 2022 r., Minister Finansów 22 grudnia 2022 r. podjął decyzję MF/BP4.4143.16.6.2022.RC (art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm., a także art. 69 ust.1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.).

części 04 (wraz z wydatkami niewygasającymi z upływem roku budżetowego), a w 2022 r. 1,6% wydatków poniesionych przez dysponenta części 04.

Główną pozycję wydatków stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Wydatki bieżące Sądu Najwyższego w 2022 r. wyniosły 124 990,5 tys. zł i stanowiły 77,7% wydatków ogółem w części 04 oraz były wyższe o 12 195,1 tys. zł (o 10,8%) od wykonania w 2021 r. (112 795,4 tys. zł).

W 2022 r. największy udział w wydatkach bieżących miały wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które wyniosły 97 533,3 tys. zł, z czego 83 143,8 tys. zł stanowiły wynagrodzenia osobowe, a 5301,3 tys. zł dodatkowe wynagrodzenie roczne. Wykonanie wydatków osobowych wraz z pochodnymi stanowiło 98,6% planu tych wydatków po zmianach (98 941,9 tys. zł). Ww. wydatki były wyższe o 8187,2 tys. zł, tj. o 9,2%, w porównaniu do wydatków poniesionych na wynagrodzenia w 2021 r. (89 346,1 tys. zł).

W porównaniu do 2021 r. wydatki na wynagrodzenia dla sędziów były wyższe o 655,1 tys. zł, tj. 2,0%, a na wynagrodzenia osobowe pracowników Sądu Najwyższego były wyższe o 6304,6 tys. zł, tj. 14,5%. Wzrost wykonania wydatków na wynagrodzenia dla sędziów był wynikiem obowiązywania w 2022 r. wyższej kwoty bazowej stanowiącej podstawę obliczania wynagrodzenia sędziego Sądu Najwyższego. Natomiast wzrost wynagrodzeń pracowników wynikał, m.in.: z wyższego o 3901,1 tys. zł, w stosunku do wykonania za 2021 r., limitu wydatków na wynagrodzenia osobowe określonego w ustawie budżetowej na 2022 r. oraz wyższej kwoty bazowej stanowiącej podstawę obliczania wynagrodzenia pracownikom Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego²². Dodatkowo, w związku z wystąpieniem oszczędności w planowanych wydatkach na dodatkowe wynagrodzenie roczne, wynikających m.in. z absencji chorobowej pracowników Sądu oraz niepełnego obsadzenia stanowisk sędziowskich²³, zwiększono fundusz wynagrodzeń osobowych pracowników o kwotę 1585,0 tys. zł. Ponadto, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego podjęła decyzję o zmniejszeniu limitu wydatków w § 4030 Wynagrodzenia osobowe sędziów o kwotę 1400,0 tys. zł i zwiększeniu o tę kwotę limitu wydatków w § 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników²⁴. Zmiany te były zgodne z art. 171 ust. 7 ustawy o finansach publicznych i nie spowodowały zwiększenia planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy.

(akta kontroli tom I str. 137-146, 224-226)

Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. w części 04, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 466 osób i było niższe o jedną osobę w stosunku do 2021 r.²⁵. Wzrost zatrudnienia nastąpił w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa – z 414 osób do 439 (o 25 osób), a w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej SN zatrudnienie zmniejszyło się z 53 do 27 osób (o 26 osób). Na koniec okresu sprawozdawczego w SN (w rozdziale 75102) zatrudnienie wynosiło 464 osoby.

(akta kontroli tom I str. 116, 190, 221)

W 2022 r. wydatki Sądu na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 288,9 tys. zł²⁶ i były wyższe o 29,8 tys. zł (tj. o 11,5%) od wydatków wykonanych w 2021 r. (259,1 tys. zł). Wydatki z tytułu umów zlecenia trwających powyżej sześciu miesięcy, zawartych z osobami fizycznymi wykonującymi zadania pomocnicze, wyniosły 239,8 tys. zł i były wyższe o 46,7 tys. zł (tj. o 24,2%) od wydatków poniesionych na ten cel w roku

²² Kwota bazowa obowiązująca w 2021 r. wynosiła 4839,24 zł a w 2022 r. 5050,48 zł.

²³ Ze względu na mniejszą liczbę powołań na stanowiska sędziów SN niż planowano, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2022 r. Regulamin Sądu Najwyższego, Dz. U. poz. 1489.

²⁴ Zarządzenie Pierwszego Prezesa SN nr 175/2022 z dnia 14 grudnia 2022 r.

²⁵ W 2022 r. wg statusu zatrudnienia zgodnie z RB-70: 01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 275 osób, 09 sędziowie i prokuratorzy – 92 osoby, 17 asystenci sędziów i prokuratorów – 99 osób.

²⁶ W tym wydatki Izby Dyscyplinarnej SN wyniosły 101,8 tys. zł.

poprzednim (193,1 tys. zł). W wyniku zawartych umów zleceń, trwających od trzech do sześciu miesięcy, powierzono zleceniobiorcom zadania polegające na wykonywaniu czynności związanych z obsługą Pracowniczej Kasy Zapomogowo Pożyczkowej, a dla umów zleceń trwających powyżej sześciu miesięcy - zadania polegające na:

- wykonywaniu (w charakterze specjalisty do spraw zamówień publicznych) czynności dotyczących przygotowywania projektów dokumentacji przetargowej, projektów rozstrzygnięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych, projektów dokumentacji wynikającej z ustawy Pzp oraz regulacji wewnętrznych;
- świadczeniu obsługi prawnej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego;
- przygotowywaniu projektów wewnętrznych aktów prawnych oraz sprawdzaniu prawidłowości obowiązujących aktów z innymi aktami pod kątem wewnętrznej spójności, zgodności z normami wyższego rzędu oraz zasadami techniki prawodawczej;
- bieżącej pielęgnacji zieleni wewnątrz KUWS;
- sprzątaniu mieszkań służbowych będących w zasobie Sądu Najwyższego;
- wykonywaniu prac związanych z pozyskiwaniem materiałów archiwalnych i pamiątek związanych z sądownictwem, w tym upamiętniających historię Sądu Najwyższego, a także poszukiwaniu i weryfikacji materiałów archiwalnych zdeponowanych w archiwum Sądu Najwyższego.

Ponadto, w ramach wydatków bieżących w 2022 r. na zakup pozostałych usług oraz materiałów i wyposażenia, wydatkowano 16 667,3 tys. zł, w tym m.in. 2124,1 tys. zł na zakup usług remontowych; 1880,8 tys. zł na zakup energii²⁷; 1502,3 tys. zł z tytułu opłat za administrowanie oraz czynsze za budynki i lokale.

(akta kontroli tom I str. 148, 192, 243-244, 379, 145-146)

W 2022 r. na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 33 327,9 tys. zł (20,7% wydatków SN ogółem), głównie na wypłatę uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (32 633,5 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 143-144)

Wydatki majątkowe określone w ustawie budżetowej na rok 2022 w kwocie 10 702,0 tys. zł zostały zmniejszone o 8075,0 tys. zł, tj. do kwoty 2627,0 tys. zł. W 2022 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydała dwa zarządzenia w sprawie zmniejszenia planu wydatków majątkowych²⁸. Zrealizowane wydatki majątkowe w kwocie 2624,8 tys. zł (99,9% planu po zmianach) były niższe o 23 930,7 tys. zł od tego rodzaju wydatków poniesionych w 2021 r. (26 555,5 tys. zł) z uwzględnieniem wydatków niewygasających z końcem roku budżetowego w kwocie 25 000,0 tys. zł.

Efektom rzeczowym wykonania wydatków majątkowych w 2022 r. było m.in.: zwiększenie bezpieczeństwa w obiekcie Sądu poprzez modernizację systemu kontroli dostępu; dostosowanie systemu wewnętrznej telewizji kablowej do nowego standardu nadawania; zapewnienie bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych w wyniku zakupu klimatyzatora utrzymującego stałą temperaturę i odpowiednią wilgotność w serwerowni; zapewnienie ciągłości działania systemów informatycznych w wyniku zakupu macierzy dyskowej i wirtualizatora pamięci masowych; zwiększenie zasobu lokali

²⁷ W tym na zakup energii elektrycznej łącznie z Izbą Dyscyplinarną wydatkowano kwotę 1285,3 tys. zł.

²⁸ Zarządzenie Pierwszego Prezesa SN nr 162/2022 z dnia 25 listopada 2022 r. (zmniejszenie o 8072,0 tys. zł) oraz Zarządzenie Pierwszego Prezesa SN nr 185/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. (zmniejszenie o 3,0 tys. zł). Na rok 2022 r. zaplanowano do realizacji 6 zadań. Zrezygnowano z realizacji jednego zadania (Modernizacja obiektu budowlanego planowanego do pozyskania celem dostosowania do potrzeb SN) na kwotę 7367,0 tys. zł, z uwagi na to, iż stan techniczny zakupionej nieruchomości nie wymagał ponoszenia nakładów inwestycyjnych. Przy realizacji 5 pozostałych zadań, w dwóch poniesiono mniejsze nakłady (zakup lokalu służbowego i samochodu osobowego).

służbowych o jedno mieszkanie oraz zakup dwóch samochodów (osobowego i dostawczego) na potrzeby Sądu.

W okresie swojej działalności w 2022 r., Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie realizowała wydatków majątkowych.

(akta kontroli tom I str. 137-141, 143-144, 197-200)

Badanie wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego w kwocie 25 000,0 tys. zł, wykazało że środki te zostały wykorzystane w 2022 r. zgodnie z przeznaczeniem w wysokości 18 998,4 tys. zł (76,0%) na zakup nieruchomości lokalowych (biurowych) o łącznej powierzchni użytkowej 1413,8 m² w budynku przy al. Jana Pawła II 80 w Warszawie celem zwiększenia liczby pomieszczeń zapewniających prowadzenie działalności statutowej Sądu Najwyższego²⁹. Zgodnie z zawartymi umowami, Sąd zakupił dwa lokale użytkowe o łącznej powierzchni 1413,8 m² oraz 12 przynależnych miejsc garażowych za łączną kwotę 18 990,0 tys. zł. Środki finansowe na zakup nieruchomości³⁰ zostały przekazane przez Ministerstwo Finansów bezzwłocznie w wysokości wnioskowanych kwot w dniach 8 i 14 listopada 2022 r. Sąd dokonał 8 i 15 listopada 2022 r. zapłaty za lokale na podstawie faktur wystawionych przez sprzedającego³¹. Ponadto 8 listopada 2022 r. dokonano płatności w kwocie 8,4 tys. zł na konto kancelarii notarialnej z tytułu kosztów notarialnych³².

Niewykorzystane środki w wysokości 6,6 tys. zł i 8,4 tys. zł zostały przez dysponenta części zwrócone odpowiednio: 9 i 15 listopada 2022 r., zgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw³³, tj. w terminie do 30 listopada 2022 r. Wydatkowane środki nie pochodziły z rezerw.

Zakupione lokale użytkowe zostały prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowane, tj. zaliczone do właściwej kategorii środków trwałych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych³⁴.

Na podstawie danych z ewidencji analitycznej do rachunku pomocniczego dla środków na wydatki niewygasające poprawnie sporządzono sprawozdanie Rb-28NW z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

W części 04 Sąd Najwyższy nie wystąpiły wydatki, które w 2022 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli tom I str. 312-376)

Zobowiązania Sądu Najwyższego według stanu na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 7580,7 tys. zł i były wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. (7416,8 tys. zł.) o 163,9 tys. zł (o 2,2%). Dotyczyły one przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (5981,0 tys. zł)³⁵, zakupu usług (1028,6 tys. zł) i energii (312,7 tys. zł) oraz kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (105,0 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie występowały.

(akta kontroli tom I str. 113-115, 448-450)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację 47 wydatków w kwocie 9621,0 tys. zł, co stanowiło 6,0% wydatków

²⁹ Sprzedający złożył ofertę sprzedaży przedmiotowych lokali użytkowych oraz 12 miejsc parkingowych w garażu podziemnym za kwotę 20 000,0 tys. zł (oferta z 20 października 2022 r.).

³⁰ Wniosek z 8 listopada 2022 r. (kwota 9510,0 tys. zł) i 14 listopada 2022 r. (kwota 9503,4 tys. zł).

³¹ Faktury VAT nr 8/11/2022/FVS z 7 listopada 2022 r. oraz faktura VAT nr 9/11/2022/FVS z 10 listopada 2022 r.

³² Faktura VAT nr 635/22 z 7 listopada 2022 r.

³³ Dz. U. poz. 1535, ze zm.

³⁴ Dz. U. poz. 1864.

³⁵ § 4040, § 4110, § 4120, § 4140 w rozdziale 75114 (0,0 tys. zł).

ogółem w części 04 Sąd Najwyższy. Doboru próby dokonano losowo metodą monetarną oraz w sposób celowy, z pozapłacowych wydatków budżetu państwa³⁶, na podstawie zapisów na koncie 130 rachunek bieżący. Zbadane dowody dotyczyły wydatków bieżących (7985,9 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (1635,1 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki dokonywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące bieżącej działalności Sądu. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, powodujących konieczność zapłacenia odsetek.

(akta kontroli tom I str. 304-311, 384-395, tom III str. 353-355)

Wydatki za energię elektryczną poniesione przez Sąd Najwyższy w 2021 r. wyniosły ogółem 1427,1 tys. zł, a w 2022 r. - 1285,2 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 143-146)

W Sądzie Najwyższym określono wartość zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w obiekcie KUWS, w okresie od 1 grudnia do 31 grudnia 2022 r., zgodnie ze wzorem określonym w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej³⁷, na 335 003,00 kWh.

(akta kontroli tom III str. 178-183)

W Sądzie podjęto działania w celu ograniczenia zużycia energii elektrycznej, m.in.: wyłączono oświetlenie zewnętrzne w godzinach nocnych, zredukowano zużycie energii oświetlenia w garażu podziemnym, obniżono temperaturę nawiewu central wentylacyjnych, wprowadzono utrzymanie temperatury na poziomie ok. 21 stopni, wprowadzono bieżące monitorowanie przez dyżurnego technicznego oświetlenia holu przed salami rozpraw, wyłączono oświetlenie klatek w dzień, zmniejszono elektryczne ogrzewanie podłogowe, wyłączono w godzinach nocnych wentylatory wyciągowe, przestawiono w oszczędny tryb pracy centrale wentylacyjne poza godzinami pracy KUWS, wprowadzono bezwzględny zakaz dogrzewania pokoi biurowych dodatkowymi grzejnikami oraz wysłano do wszystkich pracowników oraz sędziów SN informacje dotyczące prowadzonych przez Sąd działań związanych z obowiązkiem oszczędzania energii elektrycznej.

(akta kontroli tom III str. 178-183, 190-200)

Według stanu na kwiecień 2022 r. SN posiadał 46 punktów poboru energii (PPE), w tym 43 z grupą taryfową G11, jeden z grupą taryfową C11 oraz dwa z grupą taryfową B22.

(akta kontroli tom II str. 30)

Budynek KUWS jest zasilany dwustronnie z sieci elektroenergetycznej ze stacji PZO (punktu zdawczo-odbiorczego) nr 8838:

- PPE nr 590380100000737209 zasila sekcję I rozdzielnicy SN 15 kV,
- PPE nr 590380100000737216 zasila sekcję II rozdzielnicy SN 15 kV.

Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wyjaśniła, że zasilanie obiektu odbywa się równolegle z dwóch PPE. Koszty dystrybucji nie są rozliczane z zastosowaniem sumatora mocy, gdyż dystrybutor nie oferował możliwości zastosowania sumatora. Sąd Najwyższy nie występował o taką możliwość, ze względu

³⁶ Ang. monetary unit sampling (MUS), tj. metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji. W ten sposób wylosowano 44 dowody księgowe na kwotę 9467,0 tys. zł oraz dobrano celowo trzy dowody księgowe na łączną kwotę 154,0 tys. zł, z tego 57,8 tys. zł dotyczyło druku czterech publikacji dla Biura Studiów i Analiz SN, 55,8 tys. zł sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej za kwiecień 2022 r. w punkcie poboru nr 3020 oraz 40,4 tys. zł w punkcie poboru nr 3024.

³⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 269, ze zm.

na fakt, że wynik analizy maksymalnej mocy pobranej wskazywał na możliwość podjęcia decyzji o zmniejszeniu mocy zamówionej w sekcji A. Kolejnym krokiem będzie ustalenie możliwości i kosztów ewentualnego zainstalowania sumatora mocy w obiekcie KUWS. Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa SN wyjaśniła ponadto, że w Sądzie na bieżąco prowadzono analizy kosztów ponoszonych na opłaty za dystrybucję energii elektrycznej dotyczące wszystkich punktów poboru, co pozwoliło na zmniejszenie w 2007 r. mocy zamówionej z 1900 kW do 1400 kW. Przez wiele lat maksymalny pobór mocy utrzymywał się na tym samym poziomie, a w okresie letnim zbliżał się do wysokości mocy zamówionej dla danego PPE. Analiza danych za okres od 2020 r. do 2022 r. dotyczących poboru mocy pozwoliła na podjęcie decyzji o kolejnym zmniejszeniu mocy zamówionej dla jednego przyłącza o 150 kW, tj. do poziomu 500 kW, co daje w sumie dla obu PPE 1250 kW. Budynek Sądu jest wyposażony w układ do kompensacji energii biernej³⁸. Ponadto, energia elektryczna w KUWS, zgodnie z dobrymi praktykami opracowanymi przez NIK (Poradnik: oszczędności w wydatkach na usługi dystrybucji energii elektrycznej), rozliczana jest w oparciu o grupę taryfową dostosowaną do faktycznego dobowego poboru energii, z zastosowaniem układu do kompensacji energii biernej oraz, o ile jest taka możliwość, ze zmniejszającą mocą zamówioną.

(akta kontroli tom II str. 403, 440, tom III str. 138-142)

Przeprowadzona analiza wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w dwóch punktach poboru energii elektrycznej zasilanych dwustronnie o łącznej wartości 543,5 tys. zł (517,7 tys. zł netto) wykazała, że:

- w PPE nr 590380100000737209³⁹ maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 329 kW do 455 kW, co stanowiło od 51% do 70% mocy umownej (650 kW);
- w PPE nr 590380100000737216⁴⁰ maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 362 kW do 675 kW, co stanowiło od 48% do 90% mocy umownej (750 kW).

W wyniku badania ustalono, że dla pierwszego PPE wartość mocy umownej nie była dostosowana do faktycznego zapotrzebowania, tj. w okresach rozliczeniowych od lutego do grudnia 2022 r. moc pobrana stanowiła 51% - 62% wartości mocy zamówionej. Zamówienie mocy o wartości dostosowanej do faktycznych potrzeb w poszczególnych okresach mogłoby ograniczyć wydatki ponoszone na opłatę sieciową stałą. Przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 500 kW do 527 kW, opłata sieciowa stała byłaby niższa o 14,0 tys. zł (13,3 tys. netto).

W drugim PPE, w okresach rozliczeniowych od stycznia do maja 2022 r. oraz września do grudnia 2022 r., moc pobrana stanowiła 52% - 68% wartości mocy zamówionej. Zamówienie mocy o wartości dostosowanej do faktycznych potrzeb w poszczególnych okresach mogłoby ograniczyć wydatki ponoszone na opłatę sieciową stałą. Przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona do poziomu od 500 kW do 664 kW, opłata sieciowa stała byłaby niższa o 12,6 tys. zł (12,0 tys. zł netto).

(akta kontroli tom II str. 404-476, tom III str. 77-133, 201-204, 216-217, 228-253)

Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wyjaśniła, iż przyczyną niedostosowania mocy umownej w 2022 r. było to, iż decyzja taka musi być poprzedzona

³⁸ W KUWS dla każdego transformatora zasilającego poszczególne sekcje rozdzielnic NN na etapie budowy zainstalowano baterie kondensatorów do kompensacji mocy biernej indukcyjnej, dobrano baterie z samoczynną regulacją wyposażone w mierniki współczynnika mocy. Baterie samoczynnie dopasowują swoją moc do potrzeb sieci przez dołączanie elementów pojemnościowych.

³⁹ PPE PL00000100207000000000000000003020 przy ul. Pl. Krasińskich 2/4/6 (lokal 3000002905), zmiana nr PPE w listopadzie 2022 r. na 590380100000737209.

⁴⁰ PPE PL00000100207000000000000000003024 przy ul. Pl. Krasińskich 2/4/6 (lokal 3000002909), zmiana nr PPE w listopadzie 2022 r. na 590380100000737216.

długoterminową analizą i zależy od wielu czynników. Istotnym czynnikiem wpływającym na trudne do przewidzenia wykorzystanie mocy w obiekcie KUWS jest zmienna liczba pracowników wykonujących swoje obowiązki w KUWS⁴¹. Kolejnym czynnikiem wpływającym na konieczność utrzymywania nieco większej mocy zamówionej dla poszczególnych PPE jest sposób zasilania obiektu. KUWS posiada dwa przyłącza pracujące równolegle. Wymagane jest, aby podczas awarii na poszczególnych przyłączach obiekt cały czas posiadał zasilanie. Budowa oraz algorytm działania systemu przełączania zasilania w razie zaniku napięcia na poszczególnych sekcjach rozdzielnic niskiego napięcia powoduje przełączenie zasilania poprzez pole sprzęgłowe na sekcję posiadającą napięcie, co wiąże się z dodatkowym obciążeniem pracującego przyłącza. Mając na uwadze powyższe, potrzebny jest niezbędny zapas mocy zamówionej dla poszczególnych przyłączy. W aktualnie procedowanym postępowaniu przetargowym w opisie przedmiotu zamówienia zostały zawarte zapisy dotyczące zmiany zamówionej mocy dla jednego z przyłączy, zmniejszające moc do 500 kW, co stanowi dopuszczalną granicę mocy umownej⁴². Ponadto zostały zawarte zapisy umożliwiające dwukrotną możliwość zmiany mocy zamówionej dla poszczególnych punktów poboru w okresie obowiązywania umowy, bez ponoszenia dodatkowych opłat w tym zakresie. SN planuje zawarcie nowej umowy na okres 19 miesięcy. Ponadto wskazany okres pozwoli na dalsze monitorowanie zużycia i zapotrzebowania na energię elektryczną oraz na ewentualne podjęcie decyzji co do kolejnego zmniejszenia mocy zamówionej przy następnej umowie.

(akta kontroli tom III str. 212-213, 266-268)

W wyniku analizy dwóch zamówień publicznych⁴³ pod kątem zgodności ich udzielenia z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁴ oraz jednego zamówienia publicznego (skutkującego wydatkiem w kwocie powyżej 50 tys. zł, a poniżej 130 tys. zł⁴⁵) pod kątem prawidłowego wyłączenia ze stosowania ww. ustawy, zapewnienia efektywnego wydatkowania środków publicznych, przejrzystości postępowania i zapewnienia niedyskryminacyjnego dostępu do zamówień, nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴¹ Około 40% pracowników Sądu Najwyższego pracuje w systemie zadaniowym oraz zmienna jest liczba odbywających się rozpraw w gmachu Sądu. To z kolei powoduje zmianę obciążenia obiektu, a w dalszej konsekwencji trudne do przewidzenia zmiany zapotrzebowania na energię elektryczną. Czynnikiem determinującym zużycie energii jest ponadto charakterystyka energetyczna obiektu i związane z tym zapotrzebowanie na moc m.in. niemożliwe do przewidzenia warunki pogodowe, w tym w szczególności temperatury zewnętrzne, mogą w zimie powodować szybkie wychładzanie obiektu, natomiast latem bardzo szybkie jego nagrzewanie. Utrzymywanie odpowiednich warunków termicznych gwarantujących komfort przebywania w obiekcie wymaga intensywniejszej pracy urządzeń grzewczych, chłodniczych i wentylacyjnych, co bezpośrednio przekłada się na zwiększenie wykorzystania mocy elektrycznej.

⁴² Zgodnie z pkt 7 załącznika nr 1 do SWZ do ogłoszonego postępowania przetargowego pn.: „Zawarcie kompleksowej umowy dystrybucji i dostawy energii elektrycznej do budynku KUWS”, nr KPP 1.2611.3.2023, zamawiający określa moc zamówioną w umowie, której zawarcie stanowi przedmiot niniejszego postępowania (wiążąca Wykonawcę) na poziomie: 7.1 dla PPE 590380100000737209 – 500 kW, 7.2. dla PPE 590380100000737216 – 750 kW. Zgodnie z pkt 8 w okresie obowiązywania umowy zamawiający zastrzega sobie prawo do dwukrotnej zmiany mocy umownej dla poszczególnych punktów poboru energii.

⁴³ Wybranych celowo z badanej próby wydatków: 1) Dostawa sprzętu komputerowego dla SN, kwota wydatków w 2022 r. 937,3 tys. zł; 2) Wymiana odwodnienia liniowego w pomieszczeniu maszynowni w KUWS na odwodnienie liniowe z krawędziami ze stali ocynkowanej i rusztem z tworzywa sztucznego wraz z niezbędnymi pracami towarzyszącymi, kwota wydatków w 2022 r. 229,2 tys. zł.

⁴⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., dalej: ustawa Pzp.

⁴⁵ Przygotowanie do druku, druk i oprawienie czterech publikacji dla Biura Studiów i Analiz SN, kwota wydatków w 2022 r. 57,8 tys. zł. Były to publikacje: 1) Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Komentarz orzecznicy za rok 2021; 2) Uwagi o stwierdzonych nieprawidłowościach i lukach w prawie; 3) Przegląd Orzecznictwa Sądu Najwyższego za rok 2021; 4) Przeciwdziałanie nadużyciu uprawnień procesowych w postępowaniach sądowych.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę sprzętu komputerowego przeprowadzone zostało w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie z art. 132 ustawy Pzp, a wybór wykonawcy robót budowlanych związanych z odwodnieniem w pomieszczeniu maszynowni w KUWS przeprowadzony został w trybie podstawowym bez negocjacji, zgodnie z art. 275 pkt 1 ww. ustawy.

Zamówienie mające na celu wyłonienie wykonawcy usług poligraficznych dla Biura Studiów i Analiz SN zostało przeprowadzone zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, który stanowi, że przepisy ustawy przez zamawiających publicznych stosuje się do udzielenia zamówień, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130,0 tys. zł. Najkorzystniejszą ofertę na przygotowanie czterech publikacji do druku i ich wydania wybrano spośród czterech złożonych ofert, kierując się zasadami ustalonymi przez Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego⁴⁶. Analizowane zamówienia zostały zrealizowane i rozliczone w 2022 r.

(akta kontroli tom III str. 308-375)

Pierwszy Prezes SN sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej w części 04 w 2021 r. zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, m.in. poprzez sporządzanie bieżących analiz dotyczących:

- stopnia realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa,
- prawidłowości wykorzystania środków finansowych,
- zaangażowania środków zaplanowanych na wydatki oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym.

Na podstawie przeprowadzonych analiz dokonywano zmian w planie w ujęciu rzeczowo-finansowym oraz blokad, a także sporządzano kwartalne sprawozdania z realizacji budżetu, które były przedkładane do zaopiniowania przez Kolegium Sądu Najwyższego. Szczegółowe zasady sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi zostały uregulowane w zarządzeniu Pierwszego Prezesa SN⁴⁷.

(akta kontroli tom I str. 236-241, 246-249, 253-257, 259-302, 381-383)

W 2022 r. w Sądzie nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli tom I str. 147)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez Sąd Najwyższy w zakresie wydatków. Na podstawie analizy 6,0% wydatków w części 04 Sąd Najwyższy ustalił, że były one niezbędne dla zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania Sądu. Objęte kontrolą wydatki dokonywane były w granicach posiadanych środków oraz kwot ujętych w planie finansowym oraz zrealizowane w sposób celowy i gospodarny. Zbadane przez NIK zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

⁴⁶ Pismo nr KPP-156/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie uzyskiwania trzech ofert, gdy wartość zamówienia wynosi więcej niż 10,0 tys. zł brutto, a mniej niż 30,0 tys. euro netto.

⁴⁷ Zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nr 5/2019 z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie zasad sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi, zmienione zarządzeniem nr 98/2022 z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie gospodarowania środkami publicznymi.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2022 r. dysponenta części 04 Sąd Najwyższy, które obejmowały także dane dotyczące Izby Dyscyplinarnej⁴⁸:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Ponadto kontrolą poprawności objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Kwoty wykazane w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli tom I str. 236-241, 400-502, tom II str. 269-292)

W 2022 r. sprawozdawczość budżetowa nie była przedmiotem audytu wewnętrznego. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych (3 kwietnia 2023 r.) w Sądzie nie dokonywano korekt sprawozdań za 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 245, 252, 258)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Skontrolowane sprawozdania zostały opracowane w prawidłowy sposób i terminowo przekazane.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

⁴⁸ Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie prowadziła odrębnych ksiąg rachunkowych i nie sporządzała sprawozdań budżetowych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2023 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

⁴⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Na podstawie art. 35c ustawy o NIK w powyższym tekście dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich poprzez:

- zastąpienie na str. 5 wystąpienia pokontrolnego w przypisie 12 liczby 89,9 liczbą 80,9;
- zastąpienie na str. 8 w wierszu 21 od góry przecinka po kwocie 16 667,3 tys. zł średnikiem oraz skreślenie po tym średniku wyrażenia „w tym m.in.”;
- zastąpienie na str. 13 w wierszu 16 od góry roku 2021 rokiem 2022.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

8.05.22
.....
data

.....
podpis kontrolera/dyrektora